

ངར། II ངར། ངར།

to be inspired; to be stimulated; to be excited

ངལ། II ངལ། ངལ།

to tire (oneself); to weary (oneself); to exhaust (oneself) ▫ (*śram*) {BCA, LCh, MSA} *śrama*; (*pari-śram*) {YBS} *pariśrama* ▫ མིང་ཙམ་ལ་ཡང་ཅི་ཞིག་ངལ། Why do you exhaust [yourself] even over a mere name? {BCA} AUX.:

ངལ་བ(ར་)བྱས། ▫ *pt.emph.caus.(refl.)* to tire; to wear out ▫ བདག་གིས་གང་གིས་ངལ་བ་བྱས། By means of such [activities] have I worn [myself] out. {BCA}

COLLOC.:

ཡོངས་སྤངས། ཡོངས་སྤངས། ཡོངས་སྤངས། ▫ to exhaust (oneself); to engage in wasted effort ▫ {LCh, Das} *pariśrama*; {LCh} *pariśrānta*; *parisravanti* (= *yongs ngal byed*); {C} *aparīśrānti* (= *yongs su mi ngal*) ▫ དེའི་ཕྱིར་དེ་ནི་བྱ་རྒྱུ་གི་སྒོ་བརྟན་པ་བཞིན་དུ་གནས་པ་མ་ཡིན་པར་སྤྱོད་ཡོངས་སྤངས་ལ་བར་འཇུག་རྟོ། Moreover, by this being without any purpose—like an analysis of crow's teeth—you are [pointlessly] exhausting yourself. {NBT}

བྱ། III བྱས། བྱ།

to cry; to shed tears ▫ གཅིག་གིས་མཐོང་ནས་ཀྱི་དུང་ཨ་ཟ་ཞེས་དུ་ལ་གཉིས་པ་ཤོས་ཀྱང་ཀྱི་དུང་ཨ་ཟ་ཞེས་དུ་འོ། One [brother] having seen [the other], [he] cried, saying “Alas!” and the

other [brother] cried, saying “Alas!” as well.

{A4C-C} ▫ མཐོང་བཞིས་རབ་དུ་བྱལ་བ་ཡིས། །འཁོར་བའི་གནས་སྤྱི་གང་བྱས་པ། ... However much you have cried in the realms of cyclic existence, on account of being completely separated from loved ones and friends, ... {LRC}

བྱར། III བྱར། བྱར།

to grunt

ངར། III ངར། ངར།

to growl

ངེས། V ངེས། ངེས། ངེས།

to delineate; to ascertain; to be certain;

to be definite; to be confident ▫ (*niś-ñci*):

{MSA} *niścaya*; *niścita*; *vinīścita*; (*nir-ññi*): *nirñaya*; {LCh, L, MSA} *niyata*; {LCh} *niyama*; {C, L} *ekāntika*; {C} *niyatim*; *ekānta*; *avaśyam* ▫ ཁྱོད་ཀྱིས་ཁོ་ཐོ་དཔྱལ་བ་ཡི། ལྷུང་མ་ནམས་ལ་ལྷན་དུ་ངེས། It is certain that you will give me over to the guardians of the hells. {BCA} ▫ ཤེས་བྱའི་གཤིས་ལ་འགལ་བར་ངེས་ན་... ▫ If [the opponent's two assertions] are ascertained to be contradictory with respect to the basic disposition of objects of knowledge, ... ▫ ཡུལ་བྱི་བྱག་པ་ལ་འཇུག་ངེས། [They] are definite to engage in particular objects. {JAK} ▫ གསུང་རབ་མང་དུ་ཐོས་པ་ནི་ཚོས་དབྱིངས་རྟོགས་པའི་ལྷ་མཐུན་དུ་ངེས། [One] ascertains listening to many scriptures to be a concordant cause for the realization of the sphere of all phenomena